

dos" (De spir. et litt. n. 58.), et gratiae divinae obsequuntur. Hinc spectata doctrinā Scripturarum, Patrum et Augustini ipsius de universalitate voluntatis salvificae antecedentis, merito affirmari et ostendi potest cum Io. B. Faure (ad Enchir. Aug. c. 103. p. 197.), Augustinum in illis ipsis locis, ubi praे oculis habet Dei voluntatem absolutam et particularem, non quidem explicare sed tamen supponere voluntatem salvificam antecedentem universalem. Ostendi id potest tum ex similitudinibus, quas adhibet ad declarandam eam voluntatem particularem, cum ait Deum *omnes* salvos velle eo sensu, quo unicus in civitate magister dicitur docere *omnes* pueros civitatis, et sol dicitur *omnes* illuminare; tum ex explicatione tertia, qua intelligitur Deus velle omnes salvos, quia facit nos desiderare et orare omnium salutem. Nam magister *omnes* pueros civitatis docere, sol *omnes* illuminare merito dici non potest, nisi quantum ex parte magistri et ex parte solis in promptu est id omne, quod necessarium est et sine quo esse non possit, ut omnino omnes pueri civitatis doceantur, et omnes homines illuminentur. Nec Deus nos iubet et facit orare pro omnibus, nisi quia vult suas gratias, quantum in se est, secundum leges tamen suae sapientiae conferre omnibus, ut per eas omnes salventur.

Plena ergo enarratio verborum Apostoli: "Deus vult omnes homines salvos fieri," absolvitur quadruplici Augustini declaratione hoc modo. α) Deus vult omnes homines salvos fieri non ita tamen, ut eis adimat liberum arbitrium, quo bene vel male utentes iustissime iudicentur (Sp. et litt.). β) Volens ita omnes salvos fieri, nos iubet velle omnes salvos fieri, et hoc in nobis operatur diffundendo istam charitatem in cordibus nostris (Corrept. et gr. n. 47; Civ. Dei XXII. 2.). γ) Cum vero Deus prae noscit alios gratiae obsequentes et ita in eis conditionem per adiutorium gratiae suae impletam, his vult effectu ipso conferre salutem aeternam (Enchirid.; cont. Julian. IV.; ad Vital.; de Praed. SS.). Ad alios, in quibus praevidet conditionem non impletam, haec voluntas effectrix salutis non refertur. Id autem eorum culpa accedit male utentium libero arbitrio;

quamvis Deus spectata tota amplitudine gratiarum, quae in omnipotentis potestate sunt, posset et ipsos ex nolentibus volentes facere (Enchir.; Corrept. et gr. n. 44. 45.). δ) Licet igitur non sint omnes homines, qui ita subsunt voluntati effectrici salutis; sunt tamen omnia genera hominum secundum differentias conditionum, ingeniorum, aetatum (Enchir.; Corrept. et gr. n. 44.). Cf. Ruiz De volunt. Dei disp. XIX. sect. 8. n. 14.

THESS LIII.

*Voluntate antecedente vult Deus omnium
etiam infantium salutem.*

"Antecedentem Dei voluntatem, qua vult omnes homines salvos fieri, non solum ad adultos adiutorii gratiae capaces, sed etiam ad omnes a paucorum dierum homines pertinere affirmandum est. Qui ergo ex illis morte praeripiuntur baptismio, non antecedente sed consequente voluntate ab aeterna beatitudine excludi existimandi sunt; quamvis terminus praे quo voluntas antecedens salutis affirmatur, et voluntas consequens salutis negatur, non omnino idem sit quoad infantes ac quoad adultos. Quae quidem doctrina auctoritate veterum confirmatur."

Sicut in aliis theologicae doctrinae capitibus, ita et hic duplex quaestio discernenda est, *an sit*, et *quomodo sit*. Quia in re non est mirum, si etiam tum quando quaestio prior ex principiis revelatis facile ad liquidum deduci et veritas certo demonstrari potest, in quaestione tamen altera multa maneant obscura et ambigua; id enim contingit in veritatibus plerisque, et in iis omnibus quae sunt proprie dicta mysteria. Est tamen conandum, ut quaestio etiam haec altera determinetur, quantum pro indole subiectae materiae fieri potest, et quantum opus est ad praeeoccupandas vel solvendas difficultates, quae contra ipsam rei veritatem fieri possunt.

I. Testimonia praecipua, quibus in Scripturis proponuntur et a ss. Patribus explicatur universalitas voluntatis salvificae, non minus infantes complectuntur quam homines adultos (1). Modus quo universalitatem voluntatis di-

(1) Nomine *adultorum* hic semper intelliguntur homines rationis

vinae, ut omnes homines salvi fiant, intelligendam esse Scripturae et Patres docent, continetur hisce tribus rationibus.

a) Vult Deus salvos fieri *omnes homines, quorum ipse Deus est et creator.* « Omnes homines vult salvos fieri; unus enim Deus » 1. Tim. II. 4. « Ille omnes suos vult esse, quos condidit et creavit » Ambros. in Ps. 39. « Unus Deus omnium hominum Deus est, et ideo cupit omnes salvari, quos fecit » Primas. in 1. Tim. II. 5.

b) Vult Deus salvos fieri *omnes, qui habent naturam humanam;* quia Filius Dei humanam naturam assumpsit, et in illa Deus-homo est mediator inter Deum et omnes, qui sunt homines. « Omnes homines vult salvos fieri; unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum homo Christus Jesus » 1. Tim. ib. « Humani generis causa Dei Filius natus ex Virgine est,... ut homo factus ex Virgine naturam in se carnis acciperet, perque huius admixtionis societatem sanctificatum in eo universi generis humani corpus existeret, ut quemadmodum omnes in se per id quod corporeum se esse voluit, conderentur, ita rursum in omnes ipse per id, quod eius est invisible, referretur » Hilar. Trin. I. II. n. 24.

c) Hoc ipsum principium alio modo proponunt, quod scilicet *Christus mortuus est pro omnibus, qui mortui sunt per peccatum;* atque ita Deus vult restaurare per Adam secundum omnes, qui in primo Adam ceciderunt. In hac doctrina directe et explicite dicitur divina voluntas salvifica universalis referri ad genus humanum reparandum supposito peccato originali. Ceterum haec suppositio intelligitur etiam in aliis omnibus locis; Scriptura enim et Patres de voluntate Dei loquuntur secundum praesentem ordinem historicum generis humani. « Si enim unius delicto multi (οἱ πολλοὶ) mortui sunt, multo magis gratia Dei et donum in gratia unius hominis Iesu Christi in plures (εἰς τοὺς πολλοὺς) abundavit » Rom. V. 15. « Quoniam si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt » 2. Cor. V. 14. 15 (iuxta Aug. interpretationem). « Non facta aliqua exceptione, sed usum adepti; qui enim rationis compotes numquam fuerunt, manent in conditione infantium.

omnes eiusdem Adam participes et a serpente in fraudem induiti et per peccatum morte affecti, et per coelestem Adam saluti restituti et ad lignum vitae, unde excideramus, per lignum ignominiae revocati » Naz. or. 33. (34.) n. 9. Imo Augustinus saepissime inculcat ex 2. Cor. V. 14. mortem Christi pro omnibus parvulis nominatim tamquam principium certum et extra controversiam, ut inde contra Pelagianos demonstret omnes esse mortuos peccato originali. « Restat in peccato esse mortuos omnes, pro quibus mortuus est Christus; nemo neget, nemo dubitet, qui se non negat aut dubitat esse Christianum. Quapropter si nullum trahunt peccatum parvuli, non sunt mortui; si non sunt mortui, non est mortuus pro eis, qui non est mortuus nisi pro mortuis... Nullo modo igitur negare permitteris eos trahere originale peccatum... Nam mortui unde si non inde, aut propter quam mortem parvolorum mortuus est, qui non est mortuus nisi pro mortuis? » Aug. contr. Iul. I. IV. n. 8. Divina autem voluntas, ut Christus pro peccatoribus moretur, et humana Christi voluntas offerens mortem pro peccatoribus non intelligitur nisi ex voluntate, ut peccatores iidem, pro quibus mors est oblata (suppositis peccatis tam originali quam personalibus), redimantur et salventur. « Non misit Deus Filium suum in mundum, ut iudicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum; » « non veni, ut iudicem mundum, sed ut salvificem mundum; » « venit Filius hominis salvum facere, quod perierat » Io. III. 17; XII. 47; Matth. XVIII. 11. Ergo voluntas divina, ut Christus moreretur pro omnibus, et oblatio mortis facta a Christo homine pro omnibus est profecto (supposito iam peccato originali) ex voluntate salutis omnium.

Extensio itaque voluntatis salvifica in revelatione hisce notis describitur: Deus vult salutem omnium, quorum ipse Deus est et creator; vult salutem omnium, qui sunt homines illius specificae naturae, qua Christus Redemptor est homo; vult per Christum restorationem ad salutem omnium, qui in Adam ceciderunt. Vide th. XLIX. L. LI. Atqui hae notae sine ulla distinctione communes sunt infantibus aequae ac adultis. « Numquid parvuli homines non sunt, ut non per-

tineant ad id, quod dictum est *omnes homines?* Aug. contr. Iul. IV. n. 42. Aut ergo valor argumentorum Scripturae ad probandam antecedentem voluntatem Dei salvificam relate ad omnes adultos in dubium vocatur, quod profecto nefas est, et fieri nequit, quin labefactentur probationes ipsius dogmatis definiti de voluntate salutis et morte Christi pro salute aliorum quoque quam praedestinatorum; aut concedenda est etiam antecedens voluntas salutis relate ad omnes infantes; utrumque enim praecipua fundamenta in verbo Dei revelato sunt eadem. Non tamen ideo est etiam eadem voluntatis salvifica operatio, idemque modus quoad infantes et adultos; et propterea non eodem modo se habet terminus, prae quo voluntas dicitur *antecedens* et *consequens*; haec enim pendent a diverso statu salvandorum, qui sunt capaces vel incapaces actualis gratiae et actionis liberae, atque ideo a diversitate mediorum salutis.

d) Antequam progrediamur ad declarationem, quomodo se habeat illa *antecedens* voluntas quoad omnes infantes, removenda est difficultas contra interpretationem testimonii praecipui 1. Tim. II. 4. a Gabriele Vasquez (in 1. P. disp. 96. c. 3. n. 10.) inducta. Ex verbis enim Apostoli subnexis, quod non solum dicitur Deus velle « omnes homines salvos fieri, » sed etiam « ad agnitionem veritatis venire, » Vasquez confici putat, de voluntate ad solos adultos non etiam ad infantes relata esse sermonem. At vero α) quam late pateat illa Dei voluntas, non tam ex verbis v. 4. per se spectatis, quam ex antecedentibus et maxime ex subsequentibus demonstratur. Ex his autem constat, velle Deum salvos fieri omnes homines quorum ipse est Deus, omnes qui habent naturam humanam, qua assumpta Dei Filius factus est homo hominum mediator, omnes, denique pro quibus vult Deus orationes fieri. β) Si altero inciso (« vult omnes homines ad agnitionem veritatis venire ») significatur inchoatio et conditio salutis; constat ex fidei analogia, non requiri conditiones omnes easdem in infantibus ac in adultis. Verba igitur Apostoli intelligenda sunt iuxta capacitatem subjecti et sub conditionibus, quae diversae requiruntur pro diversitate subjecti. Quanvis igitur secundum incisum enuntiaret con-

ditionem necessariam pro solis adultis, id nullatenus probaret, etiam incisum antecedens ad eos solos restringi posse ac debere; sed solum probaret, ab Apostolo conditionem, quae cadit sub praeceptum, restrictam et commemoratam fuisse tantum pro iis, qui praecepsi sunt capaces. Conferri potest praeceptum Christi: « docete omnes gentes, baptizantes eos » Matth. XXVIII. 19; et « qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit » Marc. XVI. 16. Licet hic praeceptum *docendi* ex parte Apostolorum et praeceptum *credendi* ex parte gentium sensu proprio et directo ad solos adultos referatur, incisum tamen alterum: *baptizate eos*, et *qui baptizatus fuerit, salvus erit*, non ideo minus comprehendit tam infantes quam adultos, quod certe Vasquez non negaret. Insuper γ) sicut in his locis Evangelii doctrina et fides, ita apud Paulum agnitionis veritatis sensu accommodo pertinet etiam ad infantes, ut saepe explicat Augustinus. « Itaque parvulum etsi nondum fides illa, quae in credentium voluntate consistit, iam tamen ipsius fidei sacramentum fidelem facit. Nam sicut credere respondeatur (per corda et ora gestantium, ut ait contr. Iul. VI. n. 6.), ita etiam fidelis vocatur, non rem ipsam mente annuendo sed ipsius rei sacramentum percipiendo » ep. 98. al. 23. n. 10. ad Bonifac. Et sensu alio: « qui parvuli baptizantur atque moriuntur, per illam gratiam ad agnitionem veritatis, quae in regno Dei est certissima, veniunt » contr. Iul. IV. n. 42. Igitur « agnitionis veritatis » dicitur tripliciter, agnitione inchoata per sacramentum et habitum fidei, agnitione inchoata per fidem actualem, agnitione consummata in visione. Vult Deus omnes homines adultos et infantes ad agnitionem veritatis pervenire; sed hoc vult quoad agnitionem inchoatam pro diversa eorum conditione modo diverso, ut nimis veniant infantes ad sacramentum et habitum, adulti etiam ad actum agnitionis; omnes vero ad consummatam agnitionem veritatis in regno Dei.

II. Remanet quaestio, quomodo sit intelligenda illa *antecedens* voluntas salvifica quoad omnes infantes. Si heic simpliciter fateri cogeremur nostram ignorantiam, non ideo minus certa esset veritas huius voluntatis, quam ex prin-

cipiis revelatis probavimus; longe enim aliud est, ut dixi, demonstrare veritatem *quia est*, et aliud intelligere *quomodo est*. Nihilominus « non ita incognoscibilis ista est quaestio, ut nihil inde eruditio possimus acquirere, si ad contemplandum id quod videri potest, tranquillus sobrii cordis adhibeatur intuitus » (De vocatione gent. l. II. c. 21.). Pendet autem tota haec intelligentia, quantum nos eam assequi possumus, a definitione termini, praे quo voluntas salvifica dicatur *antecedens*. Si hic terminus esset simpliciter praevisionem originale peccatum, facile intelligeretur antecedenter ad hanc praevisionem voluntas salutis omnium infantium. Tum vero pariter voluntas *consequens* esset dicenda, quae consequitur praevisionem peccati originalis; cum autem voluntas salvifica *consequens* non sit universalis, sed particularis quoad eos solos qui actu salvantur; concludendum esset, Deum in praesenti statu generis lapsi et reparati nullo modo velle salutem infantium aliorum, nisi qui actu salvantur. Atqui in Scripturis et Patribus de voluntate Dei agitur pro statu praesenti humani generis lapsi, atque adeo supposito peccato originali propagato in omnes posteriores Adae Deus dicitur velle salutem omnium hominum; voluntas enim salvifica, quae in Scripturis et Patribus praedicatur, est voluntas *Redemptoris* et *Reparatoris* naturae lapsae, et ideo voluntas vivificandi et sanandi omnes per Christum, qui mortui sunt per primum Adam, ut satis in superioribus demonstratum est. Ergo terminus praे quo *antecedens* dicitur voluntas, quam Scripturae et Patres praedicant universalem salutis omnium hominum, non potest intelligi praevisionem peccatum originale; sed imo supposito peccato originali voluntas salutis manet universalis, et induit rationem voluntatis redimentis. Alius ergo debet esse terminus, quo voluntas *antecedens conditionata et universalis* distinguitur a voluntate *consequente absoluta et particulari salutis* eorum tantum, qui effectu ipso salvantur.

1° Si supposita infectione peccati voluntas salvifica manet adhuc *conditionata et universalis*, non aliud quam *finalis status gratiae* vel peccati potest intelligi tamquam terminus, quo praeviso consequatur voluntas particularis

salutis aliquorum et voluntas damnationis aliorum. Nam a) generatim universalis voluntas salutis omnium hominum ita describitur, ut ad omnes homines referatur, quamdiu sunt *in statu viae*. Ut cetera praeterea, quae ex superioribus facile deducuntur, certe voluntas Dei est, ut oremus pro salute omnium, quamdiu sunt *in statu viae*; atqui hoc ipsum divinum mandatum Apostolus declarat ex voluntate Dei, ut omnes homines salvi fiant; ergo haec voluntas Dei salvifica ad omnes homines extenditur, quamdiu sunt *in statu viae*. « Sincerissime credendum atque profitendum est, Deum velle, ut omnes homines salvi fiant; siquidem Apostolus, cuius ista sententia est, sollicitissime praecipit, quod in omnibus Ecclesiis piissime custoditur, ut Deo pro omnibus hominibus supplicetur; ex quibus quod multi pereunt, pereuentium est meritum, quod multi salvantur, salvantis est donum; ut enim reus damnetur, inculpabilis Dei iustitia est, ut autem reus iustificetur, ineffabilis Dei gratia est » s. Prosper ad II. obiect. Vincentianam. Praeterea b) speciatim quoad infantes praeter hunc *finalem statum gratiae* vel peccati nullus fingi potest alius terminus distinctionis inter voluntatem universalem, quae supposito iam peccato originali velit salutem omnium, et inter voluntatem quae multorum ex eisdem omnibus non salutem velit sed exclusionem a salute. Nisi forte comminiscaris fabulam Semipelagianorum, qui in meritis ac peccatis sub conditione numquam verificanda praevisis « novo absurditatis genere » constituebant terminum, praे quo Deus velit infantibus salutem vel privationem salutis (th. XLV.).

Si igitur in genere et abstrahendo a modis et adjunctis specialibus spectaretur terminus, secundum quem distinguitur voluntas salutis *antecedens universalis* a voluntate *consequente particulari*, possemus dicere, terminum esse eundem quoad infantes ac quoad adultos rationis compotes, praevisione scilicet *statum finalis gratiae* vel peccati.

2° At cum in concreto consideratur modus, quo fit ut homo in gratia perseveret, et quo antecedens Dei voluntas, quantum ex se est, vult omnium iustificationem, perseverantiam in gratia et salutem; magnum est discrimen inter